

та інших представників прогресивної української медичної інтелігенції з органами державної влади в Україні на два місяці раніше, ніж у Росії було створено центральний орган управління — Міністерство народного здоров'я і опікування (у РРФСР — Народний комісаріат охорони здоров'я).

7. Науково-теоретичний та практичний спадок О.В. Корчака-Чепурківського потребує подальшого дослідження, зокрема вивчення історичних фондів часописів і газетних публікацій першої чверті ХХ століття, що дозволить встановити нові пріоритети у справі розбудови медичної науки та практичної охорони здоров'я у нашій державі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голос Києва. — 1918. — № 315. — 1 травня. — С. 1.
2. Егорышева И.В. Значение трудов Комиссии Г.Е. Рейна для здравоохранения России / И.В. Егорышева // Проблемы социальной гигиены, здравоохранения и истории медицины. — 2013. — № 32. — С. 55-56.
3. Корчак-Чепурківський О.В. Наші завдання часу // Українські медичні вісти. — 1918. — Ч. 1. — 15 лют. [Лікарський збірник НТШ у Львові. — 1996. — Нова серія. — Т. III. — С. 65-68].
4. Москаленко В.Ф. О.В. Корчак-Чепурківський — один з засновників національної системи охорони здоров'я як складової українського державотворення (1917-1920) (до 155-річчя від дня народження) / В. Москаленко, О. Яворовський, І. Сахарчук // Довкілля та здоров'я. — 2012. — № 2. — С. 62-67.
5. Українська радянська енциклопедія (УРЕ). — вид. 2-е. — К.: Редакція УРЕ, 1983. — С. 395.
6. ЦДАВО України. — Ф. 1035. — Оп. 1. — Спр. 92. — Арк. 70-71.
7. Там само. — Арк. 62.
8. Там само. — Арк. 63.
9. Там само. — Спр. 18. — Арк. 47.
10. Там само. — Арк. 32, 47, 55, 67, 80, 99, 103, 110, 129, 154, 189, 212; Спр. 19. — Арк. 2, 16, 29, 42, 68, 82, 96, 125, 144, 147, 154, 174.
11. Там само. — Арк. 34-39; Спр. 18. — Арк. 32-39, 75, 87, 119.
12. Там само. — Арк. 82-92 зв.
13. Там само. — Спр. 18. — Арк. 32 зв.
14. Там само. — Арк. 33-38, 105-107, 154-164, 174-176, 18-182; Спр. 19. — Арк. 170, 190.
15. Там само. — Арк. 32 зв.

Надійшла до редакції 02.06.2014

INDICATORS OF SCIENTIFIC ACTIVITY UNITS SI "O.M. MARZEEV INSTITUTE FOR HYGIENE AND MEDICAL ECOLOGY, NATIONAL ACADEMY OF MEDICAL SCIENCES OF UKRAINE" FOR 2010-2013 years

Savina R.V., Savitska E.I., Bulgakov V.V.

ПОКАЗНИКИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ДУ "ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕКОЛОГІЇ ІМ. О.М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ" ЗА 2010-2013 роки

ині у світі активно розробляються наукометричні системи, здатні об'єктивно оцінювати ефективність діяльності наукових колективів [1]. Для цього використовують інформаційні потоки наукової продукції дослідників: друковані праці, дисертаційні роботи, патенти тощо. Інформація обробляється і формується у вигляді баз даних, відомих як Web of Science та Scopus. Але ці системи мають ряд серйозних недоліків, є комерційними та не завжди прийнятні для неангломовних користувачів [2]. Тому зараз у країнах Європи та Азії (зокрема у Росії) створюють свої національні інформаційно-аналітичні розробки для оцінки результативності наукової діяльності, такі як РІНЦ (Російський індекс наукового цитування) [1].

**САВИНА Р.В., САВИЦЬКА О.І.,
БУЛГАКОВ В.В.**

ДУ "Інститут гігієни та
медичної екології
ім. О.М. Марзєєва НАМНУ",
м. Київ

УДК: 001.89/9:06.048.2

**Ключові слова: гігієнічна
наука, наукометрія, наукова
продукція, ефективність
наукової діяльності,
публікаційна активність.**

**ПОКАЗАТЕЛИ НАУЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ
ГУ "ИНСТИТУТ ГИГИЕНЫ И МЕДИЦИНСКОЙ ЭКОЛОГИИ
им. А.Н. МАРЗЕЕВА НАМН УКРАИНЫ" ЗА 2010-2013 годы**

Савина Р.В., Савицкая Е.И., Булгаков В.В.
ГУ "Институт гигиены и медицинской экологии
им. А.Н. Марзеева НАМНУ", г. Киев

Цель работы. Проведение сравнительного анализа основных показателей научной деятельности ГУ "ИГМЭ НАМНУ" за 2010-2013 годы.

Материалы и методы. Объем документального массива научной продукции института составил более 1400 единиц. В работе использованы аналитические, статистические и математические методы.

Результаты. Собраны и обработаны информационные материалы научной деятельности института. Отмечена позитивная динамика представления достижений украинских гигиенистов в зарубежных научных изданиях. Итоги исследований ученых отражены в 1116 публикациях, в том числе 112 иностранных. Сотрудники института приняли участие в более чем 600 научных форумах, активно взаимодействуя с учреждениями и организациями различных министерств и ведомств страны. Подготовлено 94 нормативных документа, 26 патентов, 63 информационные письма. Установлено, что научные результаты подразделений ГУ "ИГМЭ НАМНУ" широко внедрены в практическую работу различных министерств и ведомств Украины.

Ключевые слова: гигиеническая наука, наукометрия, научная продукция, эффективность научной деятельности, публикационная активность.

© Савина Р.В., Савицкая О.І., Булгаков В.В. СТАТТЯ, 2014.

Наукометричний підхід до аналізу результатів досліджень дозволяє систематизувати наукові досягнення та використо-

увати отримані показники для визначення актуальності наукового напрямку, ефективності його практичного застосуван-

Таблиця

**Публікаційна активність науковців інституту
у 2010 - 2013 роках**

Науковий підрозділ	Публікації							
	2010		2011		2012		2013	
	к-сть публікацій	% від загальної к-сті статей	к-сть публікацій	% від загальної к-сті статей	к-сть публікацій	% від загальної к-сті статей	к-сть публікацій	% від загальної к-сті статей
Лаб. гігієни атмосферного повітря та оцінок ризику	30	10,3	16	5,7	23	7,0	22	10,09
Лаб. гігієни водопостачання та охорони водоймищ	10	3,4	15	5,4	26	8,0	13	5,96
Лаб. гігієни ґрунту та відходів	14	4,8	13	4,6	16	4,9	9	4,12
Лаб. гігієни планування населених місць	22	7,6	22	7,9	44	13,5	14	6,42
Лаб. гігієни шуму та житлових і громадських споруд	14	4,8	18	6,4	12	3,7	7	3,21
Лаб. гігієни електромагнітних випромінювань	20	6,9	10	3,6	19	5,8	6	2,75
Лаб. гігієни канцерогенних факторів	14	4,8	14	5,0	18	5,5	18	8,25
Лаб. алергено-небезпечних факторів	4	1,4	10	3,6	9	2,8	7	3,21
Лаб. гігієни нових хімічних матеріалів, препаратів і біомоніторингу	10	3,4	8	2,9	6	1,8	4	1,83
Лаб. гігієни навчальної діяльності дітей	0	0,0	4	1,4	13	4,0	7	3,21
Лаб. гігієничного забезпечення умов життєдіяльності дітей	8	2,7	4	1,4	0	0,0	11	5,04
Лаб. популяційного здоров'я	12	4,1	9	3,2	9	2,8	12	5,50
Відділ радіаційної гігієни	15	5,2	17	6,1	14	4,3	17	7,79
Лаб. токсикології	0	0,0	0	0,0	12	3,7	5	2,29
Лаб. гігієничної безпеки наноматеріалів та нанотехнологій	11	3,8	11	3,9	8	2,4	9	4,12
Лаб. контролю якості продукції	5	1,7	6	2,1	1	0,3	5	2,29
Лаб. генетичної епідеміології	20	6,9	25	8,9	29	8,9	18	8,25
Лаб. санітарної мікробіології	25	8,6	15	5,4	14	4,3	11	5,04
Лаб. гігієни харчування	13	4,5	12	4,3	15	4,6	0	0
Лаб. гігієни спецпродуктів та епідеміології харчування	3	1,0	16	5,7	15	4,6	18	8,25
Відділ медичної інформатики	19	6,5	6	2,1	18	5,5	3	1,37
Лаб. медичної ентомології, дезінфектології	9	3,1	7	2,5	6	1,8	2	0,91
Лаб. гігієничних проблем рекреаційних територій і гігієни морського (водного) транспорту	13	4,5	13	4,6	0	0,0	0	0
Лаб. еколого-гігієничних проблем на залізничному транспорті	0	0,0	9	3,2	0	0,0	0	0
Загалом	291	100	280	100	327	100	218	100

ня [3], необхідності включення до державних програм для першочергового фінансування науково-дослідних робіт. У 2009 році зроблено першу спробу проаналізувати результативність наукових досліджень ДУ "ІГМЕ НАМНУ". На нашу думку, це сприяє розумінню спрямованості розвитку наукового процесу [4] і допомагає знайти відповіді на важливі практичні питання, які виникають при перспективному плануванні науково-дослідної діяльності установи.

Метою дослідження стало проведення порівняльного аналізу основних показників наукової діяльності підрозділів ДУ "ІГМЕ НАМНУ" за 2010-2013 роки.

Матеріали і методи досліджень. Здійснено аналітичний огляд бібліографічних описів публікацій співробітників інституту у 2010-2013 роках та матеріалів впровадження результатів НДР, представлених у щорічних звітах ДУ "ІГМЕ НАМНУ". Проаналізовано дані, що характеризують кадровий склад наукових підрозділів.

Обсяг документального масиву друкованої продукції інституту склав понад 1400 одиниць. Це статті та тези в українських та зарубіжних журналах і збірках, монографії (у тому числі навчальні посібники, довідники), патенти, нормативні та методичні документи, звіти про наукові дослідження. Науково-інформаційний потік був згрупований та узагальнений, виконано математичну обробку [5].

Результати досліджень. Проаналізовано показники публікаційної активності співробітників лабораторій, їхні виступи на конференціях, з'їздах, симпозиумах тощо, виконання завдань керівних органів (Верховної Ради, Кабінету Міністрів, НАМНУ, МОЗ та інших міністерств України), матеріали нововведень. Проведення таких досліджень дає змогу визначити тенденції розвитку кожного наукового напрямку і встановити ефективність наукової діяльності підрозділів інституту за період, що вивчався. Саме проблема якості наукових досліджень, отримання дійсно нових, а не повторних наукових знань стає, на думку деяких вчених, ключовим питанням для інноваційного розвитку суспільства [6].

Встановлено, що загальна кількість публікацій, виданих

INDICATORS OF SCIENTIFIC ACTIVITY UNITS
SI "O.M.MARZEYEV INSTITUTE FOR HYGIENE
AND MEDICAL ECOLOGY, NATIONAL ACADEMY
OF MEDICAL SCIENCES OF UKRAINE"
FOR 2010-2013 years

Savina R.V., Savitska E.I., Bulgakov V.V.
SI "O.M.Marzeyev Institute for Hygiene
and Medical Ecology, National Academy
of Medical Sciences of Ukraine", Kyiv

Objective. Comparative analysis of the main
indicators of scientific activity SI "IGME"
for 2010-2013 years.

Materials and methods. Volume documentary
array of scientific output of the Institute
amounted to more than 1,400 units. We used
the analytical, statistical and mathematical methods.

Results. Information materials of research insti-

tute were collected and processed. Was marked
the positive dynamics of presenting
the achievements of Ukrainian hygienists
in international scientific journals. Results
of the scientific researches are reflected in more
than 1116 publications, including 112 foreign.
The institute employees are participated in more
than 600 scientific forums, actively interacting
with the institutions and organizations of various
ministries and departments: prepared
94 regulations, 26 patents, 63 newsletters.
Found that the research results of SI "IGME
NAMSU" scientific units is widely implemented
in the practical work of the various ministries
and departments of Ukraine.

Keywords: hygienic science, scientometrics,
research output, efficiency research
activities, publication activity.

науковцями інституту у 2010-2013 рр., сягала 1116 одиниць, тобто на одного наукового співробітника припадає у середньому 1,0-1,2 публікацій на рік. Публікаційна активність співробітників наукових підрозділів по роках представлена у таблиці.

Так, 2010 року першість за кількістю публікацій була у лабораторії гігієни атмосферного повітря та оцінок ризику — 30 робіт, тобто 10,3% від загальної кількості робіт інституту. Далі слід відзначити лабораторію санітарної мікробіології — 25 робіт (8,6%), лабораторію гігієни планування населених місць — 22 роботи (7,6%).

За показниками 2011 року найбільшу кількість публікацій мали лабораторія генетичної епідеміології — 25 робіт (8,6% від загальної кількості) і лабораторія гігієни планування населених місць — 22 роботи (7,9%). Причому у цих підрозділах на одного співробітника припадала найбільша кількість публікацій на рік — 4,2 і 3,7 відповідно.

У 2012 році лабораторія гігієни планування населених місць випустила вже 44 друковані праці, що становило 13,5% від загальної кількості публікацій в інституті. Далі йдуть лабораторія генетичної епідеміології — 8,9%, лабораторія гігієни водопостачання та охорони водоймищ — 8,0%, лабораторія гігієни атмосферного повітря та оцінок ризику — 7,0%.

Показники публікаційної активності підрозділів ДУ "ІГМЕ" 2013 року порівняно з попередніми досягненнями відділів та лабораторій у 2012 році свідчать про істотне зменшен-

ня загальної кількості публікацій (218 та 327 праць відповідно), яке відбулося за рахунок кількості тез доповідей співробітників інституту. Відбулися зміни і у групі наукових лідерів установи. Першість утримувала лабораторія гігієни атмосферного повітря та оцінок ризику — 22 публікації (10,09% від загальної кількості), 13 з яких — закордонні. Далі йдуть лабораторії гігієни канцерогенних факторів, генетичної епідеміології, гігієни спецпродуктів та епідеміології харчування — по 8,25% та відділ радіаційної гігієни — 7,79% від загальної кількості публікацій інституту.

Слід також звернути увагу на те, що у лабораторії контролю якості, в якій налічується 20 науковців, за рік публікується від 1 до 6 наукових праць, тоб-

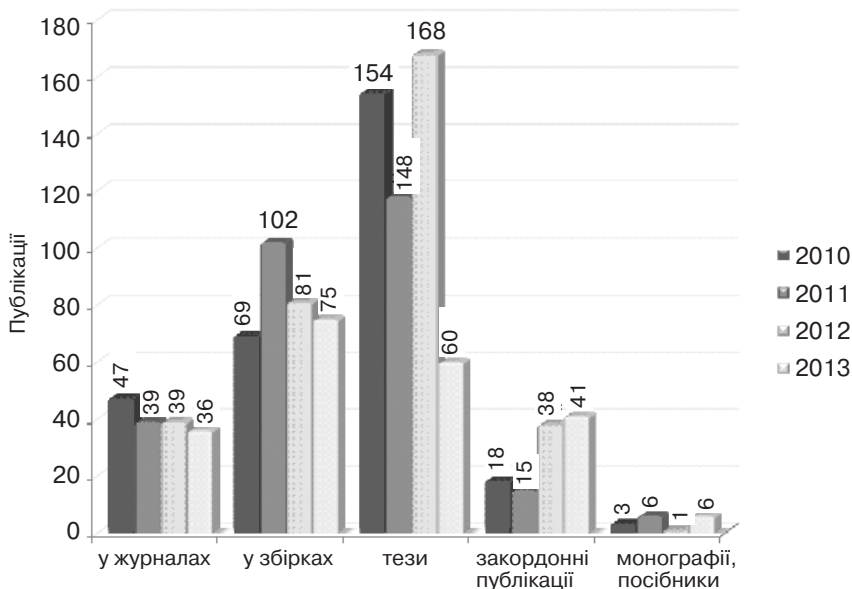
то на 1 працівника припадає 0,3 статті на рік.

Різний характер мали так звані якісні показники: наукова стаття, опублікована у фаховому виданні, цінується набагато вище, ніж тези. При оцінці значущості наукової продукції встановлено, що серед 30 публікацій лабораторії гігієни атмосферного повітря у 2010 році налічуються 24 — тези, 3 — журнальні статті, 3 — зарубіжні публікації.

Найбільшу кількість статей у фахових журналах 2010 року опубліковано фахівцями лабораторії санітарної мікробіології — 8, гігієни харчування — 5, генетичної епідеміології та гігієни нових хімічних матеріалів, препаратів і біомоніторингу — 4.

У 2011 році за кількістю статей, опублікованих у фахових

Рисунок 1
Публікаційна активність наукових співробітників
ДУ "ІГМЕ НАМНУ" у 2010-2013 роках

журналах, лідирує лабораторія санітарної мікробіології (7 з 15), крім того, 4 роботи опубліковано у закордонних виданнях. Лабораторії гігієни шуму та житлових і громадських споруд, гігієни ґрунту та відходів, генетичної епідеміології цього року частіше публікували свої дані у збірках.

У 2012 році найбільшу кількість статей у журналах (8) надруковано науковцями лабораторії гігієни водопостачання та охорони водоймищ. У лабораторії гігієни навчальної діяльності дітей вийшли з друку 6 статей, у лабораторії гігієни спецпродуктів та епідеміології харчування — 5.

За показниками, продемонстрованими у 2013 році, слід відзначити лабораторії канцерогенних факторів та популяційного здоров'я, які видавались у фахових журналах по 5 разів.

Виключно у збірниках протягом 2010-2013 років друкували

представлення досягнень науковців інституту у зарубіжних наукових виданнях. На жаль, доводиться констатувати, що публікаційна активність у закордонних фахових виданнях значної кількості вчених установи, незважаючи на повільну позитивну динаміку, не відповідає викликам сьогодення та погіршує перспективи розвитку санітарно-гігієнічної науки у майбутньому. Так, за увесь період спостереження відсоток робіт, які були опубліковані за кордоном, складав 10,03% від загального числа публікацій. Тут можемо відзначити відділ радіаційної гігієни — 14 публікацій за усі роки, по 10 — у лабораторіях гігієни атмосферного повітря та оцінок ризику і гігієни планування населених місць, 7 — у лабораторії санітарної мікробіології. Загалом за 2010-2013 роки у закордонних виданнях співробітниками опубліковано 112 робіт. На

жаль, частіше це були тези доповідей. Найбільша кількість закордонних публікацій спостерігалась 2013 року — 41 (рис. 2).

В основному показники публікації матеріалів виглядають досить стабільно: найбільша кількість матеріалів (46,6%) подається у вигляді тез (зрозуміло, що це найбільш оперативна інформація, яка дозволяє молодим фахівцям заявити про себе). Другу позицію посідають роботи, що публікуються у збірках наукових праць (30,5%), 14,4% наукових розробок друкуються у фахових журналах.

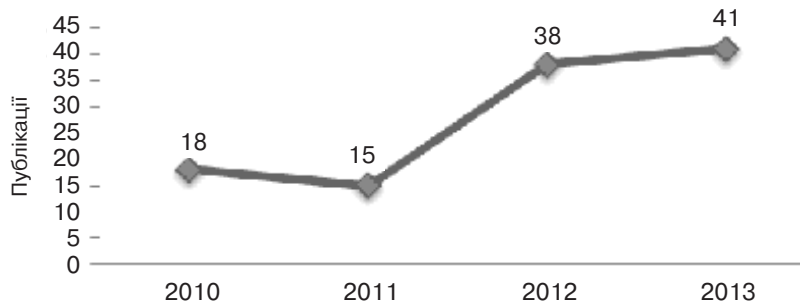
За увесь період спостереження співробітниками інституту видано 16 монографій, з яких 10 створено у лабораторії генетичної епідеміології. По одній праці опубліковано у лабораторіях санітарної мікробіології, гігієни планування населених місць, гігієни забезпечення умов життєдіяльності дітей і лабораторії гігієни спецпродуктів та епідеміології харчування. На жаль, не видано жодного узагальнюючого матеріалу з гігієни повітря, водопостачання, ґрунту — основоположних проблем гігієнічної науки.

Щодо впровадження наукових розробок. Значне місце у роботі науковців посідали дослідження з розробки нормативних та методичних документів, патентно-ліцензійної роботи (рис. 3).

У 2010 році розроблено 22 нормативних документи, дещо

Рисунок 2

Публікаційна активність наукових співробітників ДУ "ІГМЕ НАМНУ" у 2010-2013 роках

свої роботи співробітники лабораторії гігієни електромагнітних випромінювань.

Як бачимо з рисунка 1, за останні 4 роки фахівцями інституту видано 502 тези доповідей, 161 праця вийшла у фахових журналах, 327 — у збірках наукових праць. 112 робіт було опубліковано у закордонних виданнях. Слід додати, що активізація процесу інтеграції вітчизняного наукового продукту до світового науково-інформаційного простору відповідно до діючих наказів МОіН та інших нормативно-правових актів є одним з першочергових завдань, які потребують негайного вирішення. Необхідність оперативного інформування світової академічної спільноти про результати вітчизняних науково-гігієнічних досліджень залежить від якомога ширшого

Оцінка співпраці наукових підрозділів ДУ "ІГМЕ НАМНУ" з керівними органами країни у 2010-2013 роках

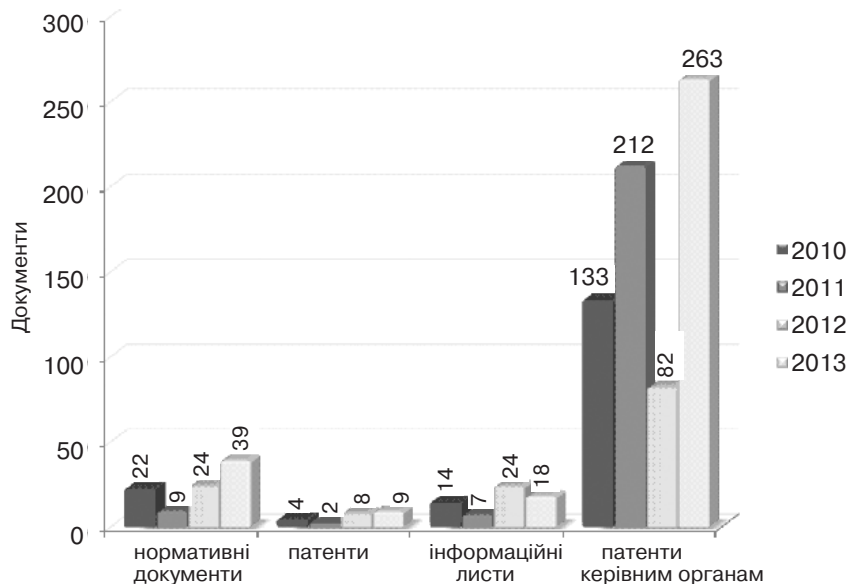

Рисунок 3

менше у 2011 р. — 9, але вже у 2012-2013 роках їх кількість збільшилася до 24 і 39 відповідно. Найбільш активно цією роботою у 2010 р. займалися фахівці лабораторії гігієни електромагнітних випромінювань. Ними видано 5 нормативних документів, 2011 року лабораторією гігієни навчальної діяльності дітей — 5, 2012 р. лабораторіями гігієни водопостачання та охорони водоймищ, гігієни шуму та житлових і громадських споруд, лабораторією гігієнічної безпеки наноматеріалів та нанотехнологій — по 6 нормативних документів. У 2013 році було видано загалом 39 нормативів, 10 з яких розроблено у лабораторії гігієнічної безпеки наноматеріалів та нанотехнологій, по 6 — у лабораторіях гігієни водопостачання та охорони водоймищ і гігієни шуму та житлових і громадських споруд.

Повільніше проводилася патентно-ліцензійна робота. Загалом за 4 роки затверджено 23 охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності. Переважно патенти отримали у лабораторії гігієни канцерогенних факторів — 6, лабораторії гігієни спецпродуктів та епідеміології харчування — 5, по 2 — у відділі радіаційної гігієни, гігієни харчування, лабораторії алергено-небезпечних факторів.

Частіше результатів закінчених наукових досліджень у лабораторіях інституту оформлялись у вигляді "Інформаційних листів" — найбільш доступної нині форми впровадження. Загалом за 2010-2013 роки їх було 63. З них 29 вийшло у лабораторії дезінфектології та медичної ентомології, 13 — у лабораторії гігієни ґрунту та відходів, 5 — з відділу радіаційної гігієни.

Дуже важливою і відповідальною частиною діяльності наукових співробітників інституту була і залишається діяльність, спрямована на допомогу керівним органам країни. Протягом усього періоду існування нашої установи фахівці інституту завжди опікувались проблемами наукового обґрунтування функціонування санепідслужби. За 2010-2013 роки підготовлено понад 1000 різноманітних документів за завданнями Верховної Ради, РНБО, МОЗ, Міністерства екології та природних ресурсів України, інших міні-

стерств та відомств держави. Найбільш активно цією роботою займалися лабораторія гігієни ґрунту та відходів (більше 180 документів), лабораторія гігієни планування населених місць (понад 100), лабораторія гігієни водопостачання та охорони водоймищ (90). Загалом ця діяльність була притаманна майже усім науковим підрозділам інституту.

Висновки

Отже, як показали наші дослідження, у 2010-2013 роках наукові підрозділи ДУ "ІГМЕ ім. О.М. Марзєєва НАМНУ" вели активну наукову та науково-організаційну діяльність. Наукові досягнення фахівців висвітлено у 1116 наукових публікаціях, у тому числі 112 закордонних.

На виконання вимог МОіН України відбулося покращання представлення гігієнічної науки в іноземних фахових виданнях, продемонстровано позитивну динаміку у напрямку висвітлення результатів власних наукових досліджень. Особливо треба відзначити, що подібний прогрес відбувається в умовах системної соціальної та економічної кризи у країні, зменшення кількості наукових установ державного сектора і загальної чисельності науковців, зайнятих у сфері досліджень і розробок [7]. Фахівці інституту взяли участь у понад 600 наукових форумах, активно співпрацювали з установами і організаціями різних міністерств і відомств країни: підготовлено 94 нормативних документи, 26 патентів, 63 інформаційні листи. Результати наукових досліджень широко впроваджено у роботу Державної санітарно-епідеміологічної служби України, МОЗУ, МОіНУ та інші галузі народного господарства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колесниченко А.В. Анализ опыта СО РАН по оценке результативности научного труда по формальным показателям [Электронный ресурс] / А.В. Колесниченко, А.В. Иванов, Е.С. Задерева. — Режим доступа : <http://www.scientific.ru/monitor/KolesnichenkolvanovZadereev.ppt>.
2. Булгаков В.В. Порівняльний аналіз міжнародних індексів цитування (Web of Science, Scopus, Google Scholar) / В.В. Булгаков, М.Ю. Антомонов // Гігієна населених місць. — 2013. — Вип. 62. — С. 374-382.

3. Вьялков А.И. Оценка качества научно-исследовательской деятельности медицинской организации с помощью наукометрических показателей / А.И. Вьялков, Е.А. Глухова // Здравоохранение Российской Федерации. — 2013. — № 3. — С. 3-6.

4. Савіна Р.В. Аналіз результативності наукової діяльності ДУ "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва НАМН України" / Р.В. Савіна, О.І. Савицька, М.Ю. Антомонов, В.В. Коркач, Ю.І. Балачук // Довкілля та здоров'я. — № 1 (48). — 2009. — С. 76-80.

5. Tang E. The relationship between scientists and science: knowledge-based innovation output / E. Tang, F. Liu, J. Sun, Z. Haider // Scientometrics. — 2014. — Vol. 98, Issue 3. — P. 1827-1835.

6. Науково-технологічна сфера України / Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України. — К., 2013. — 25 с.

REFERENCES

1. Kolesnichenko A.V., Ivanov A.V., Zadereev E.S. Analiz opyta SO RAN po otsenke rezultativnosti nauchnogo truda po formalnym pokazateliam [Analysis of the SB RAS Experience to Evaluate the Effectiveness of Scientific Work on Formal Indicators]. Available at : <http://www.scientific.ru/monitor/KolesnichenkolvanovZadereev.ppt>. (in Russian)
2. Bulgakov V.V., Antomono M.Yu. Porivnyalniy analiz mizhnarodnykh indeksiv cytuvania (Web of Science, Scopus, Google Scholar) [Comparative Analysis of International Citation Index]. In : Hihiena naselenykh mistis [Hygiene of Settlements]. 2013 ; 62 : 374-382 (in Ukrainian).
3. Vialkov A. I., Glukhova E.A. Zdravookhranenie Rossiiskoi Federatsii. 2013 ; 3 : 3-6 (in Russian).
4. Savina R.V., Savytska O.I., Antomonov M.Yu., Korkach V.S., Balachuk Yu.I. Dovkillia ta zdorovia. 2009 ; 1(48) : 76-80 (in Ukrainian).
5. Tang E., Liu F., Sun J., Haider Z. Scientometrics. 2014 ; 98 (3) : 1827-1835.
6. Derzhavne agentstvo z pytan nauky, innovatsii ta informatyzatsii Ukrainy Naukovo-tehnologichna sfera Ukrainy [State Agency on Science, Innovations and Informatization of Ukraine. Scientific and technological sphere of Ukraine]. Kyiv ; 2013 : 25 p. (in Ukrainian)

Надійшла до редакції 14.04.2014